

højere Grad om Afgangsprøven fra Mellem-skolen. Naar det indvendes, at Skolernes egen Bedømmelse vilde blive ujævn indbyrdes, da kan dertil svares, at under et skolekyndigt Tilsyn Aaret igennem vil den ikke blive mere ujævn indbyrdes, end Eksaminerne nu er. Og for øvrigt har Flertallet samme Grundsyn paa disse Prøver, som den norske Resolution udtrykker saaledes: „Departementet kan ikke indrømme, at Artium eller Middelskoleeksamen kan eller bør betragtes som *Konkurrenceeksaminer*; begge er *Modenhedsprøver*.“ Hvad der kan gælde Embedseksaminer som juridisk Eksamen, Skolelærereksamen osv., som giver Adgang til Embedsstillinger — at de maa under skarp og ensartet Kontrol — gælder langtfra i samme Omfang Prøver som den ny almindelige Forberedelseseksamen eller Studentereksamen, der, bortset fra Adgangen til Stipendier, ikke giver nogen anden Ret end Retten til at uddanne sig videre, om man har Lyst, og som derfor væsentligst gælder den almindelige Modenhed og den aandelige og legemlige Udvikling.

Udvalgets Flertal mener, at den ovenfor omtalte norske Ordning ikke kan paaberaabes med nogen Vægt. Den er først fastslaaet ved Resolution af 12. November 1902 og yder altsaa ingen Erfaring, paa Grundlag af hvilke man kan bygge et Skøn over dens Hensigtsmæssighed. I sine Hovedtræk gaar den for det her berørte Punkts Vedkommende ud paa, at de Karakterer, Eleven faar i hvert enkelt Fag ved gentagne Overhøringer under de aarlige Hovedrepetitioner, indgaa som Led i Artiumskarakteren, og at Udfaldet af disse aarlige Prøver for de Fags Vedkommende, der afsluttes før Artium, skal have ført til Karakteren „bestaaet“. Den mundtlige Prøve kan Ministeriet forlange afholdt ved ethvert Gymnasium (altsaa med Tilsidesættelse af „Vidnesbyrd“), men det kan ogsaa forordne, at den mundtlige Prøve helt skal bortfalde.

Uden her at komme ind paa en Drøftelse af Forholdene i et andet Land maa

man dog fraraade, at Studentereksamen her i Landet ordnes paa tilsvarende Maade, hvorved man dels tager Hensyn til Skolerne, dels til Eleverne. For Skolerne maa en Ordning, hvorved Vidnesbyrdenes Specialkarakterer erstatte Eksamens-Specialkarakterer, enten føre til en meget nøjagtig daglig Karaktergivning i hvert enkelt Fag, og dette vilde neppe være heldigt, eller til (som i Norge), at Hovedrepetitionens Specialkarakterer blive de afgørende, hvorved Tiden for den aarlige Hovedrepetition bliver en egentlig Eksamenstid, og hele Reformen let bliver en Skinreform, hvis væsentligste Resultat er, at ingen fremmed Censor kommer til Stede. Dertil kommer, at hvis Ministeriet en Gang har givet en Skole Ret til at lade Vidnesbyrdet erstatte mundtlig Eksamen i et eller flere Fag, da vil en Tilbagekaldelse af en saadan Tilladelse være næsten umulig, selv om adskilligt kunde gøre Tilbagekaldelsen ønskelig. Tilbagekaldelsen vilde rumme en saadan Mistillid, at Skolen neppe fik den fornødne Støtte fra Befolkningens Side, og for Skolens eget Arbejde vilde Uvisheden om, under hvilken Form Eksamen skulde holdes det enkelte Aar, være temmelig generende. Man indrømmer ganske vist Rigtigheden af, hvad der fra det norske Departements Side fremhæves (se St. Med. 1902—03 Nr. 4, Side 4), at en saadan Benyttelse af Skolens Vidnesbyrd vil føre til en „ikke ubetydelig Nedgang i Udgifterne til Artium“, men for Skolerne som Skoler har dette selvfølgelig ingen Betydning.

Heller ikke Hensynet til Eleverne synes at anbefale den omskrevne Ordning. Vilkaarlighed faar ved Vidnesbyrd et større Spillerum end ved Eksamen; thi selv om den heller ikke der er ganske udelukket, saa foregaar dog den mundtlige Prøve under offentlig Kontrol, hvorved der ydes Eleven en relativ Sikkerhed og Garanti for Upartiskhed. Uvisheden herom kan spille nogen Rolle for Elevens rolige Arbejde.

Flertallet frygter for ikke ganske at forstaa den ovenfor omtalte Modsætning